

ПРИЛОЗИ

САДРЖИНА ОБАВЕЗЕ ГАРАНТИЈЕ ПРОИЗВОЂАЧА*

У нормалном промету добара неопходно је да се купцу производа гарантује да је ствар коју прибавља теретним правним послом одређеног квалитета. У пружању те гаранције несумњиво значајну, ако не и одлучујућу улогу треба да има фабрикант—произвођач ствари, јер се њен квалитет јавља првенствено као резултат његовог рада. Из тих разлога произвођач мора бити ангажован у обезбеђењу гаранције купцу производа, без обзира на то да ли се са њиме налази у директном, уговорном односу или не, тј. да ли је он једновремено и продавац робе или је производ продат преко неког трећег лица, најчешће професионалног продавца.

У вези с тим поставља се питање да ли гаранција коју купцу својих производа дугује произвођач, а која се јавља као нормална последица правила да свако треба да одговара за своју делатност која тангира интересе других лица -- по својој садржини треба да буде иста као и гаранција продавца који није произвођач ствари која је предмет уговора, или гаранција произвођача треба у нечем да се разликује. За одговор на ово питање од одлучујућег значаја је да ли у положају произвођача у овом погледу постоје извесне специфичности због којих проблем његове гаранције треба да буде регулисан на посебан начин. Другим речима, треба видети да ли својство произвођача утиче и у којој мери на елементе који се редовно узимају у обзир приликом утврђивања садржине и обима гаранције која по општим правилима припада купцу.

Разматрање овог питања од посебног је значаја и због тога што законодавства, по правилу, не садрже прописе којима би на посебан начин регулисала гаранцију произвођача, тако да је од интереса видети у којој мери за регулисање ових односа одговарају критеријуми дати у прописима за гаранцију уопште. С друге стране, нужно је водити рачуна о томе да судска пракса, без обзира на наведену околност, а под притиском практичних потреба, даје решења која у погледу гаранције произвођача показују знатна разликовања од гаранције произвођача туђих производа, при чему се користи ширим тумачењем законских текстова о гаранцијама уопште.

Нека законодавства, регулишући јединствено питање гаранција за недостатке ствари, а нарочито имајући у виду и накнаду штете као једну од њених санкција, доста значаја дају извесним субјективним елементима, тј. субјективном односу продавца према тим чињеницама, придајући посебну важност околности да ли је продавац знао или није за посто-

(*) Реферат поднет на Трећем међународном саветовању привредника и правника, одржаном у Загребу 15—17. септембра 1966. године.

јање недостатака, тј. да ли је био савестан према купцу. Исто тако, законодавства воде рачуна о сличном односу купца према продавцу, дозвољавајући да се питање гаранције продавца постави, по правилу, само у случају кад је реч о скривеним манам, тј. о оним које купац нормално није могао уочити приликом прибављања ствари. За видљиве мане гаранција продавца не долази у обзир. Овакав став законодавства је и разумљив када се има у виду чињеница да она, у оваквим односима, полазе од тога да уређују односе међу релативно равноправним партнерима у погледу њихових могућности за сазнавање недостатака, тако да нема основа за строже или блаже третирање некога од њих. Исто тако, у оваквим случајевима је основано да се узимају у обзир наведени субјективни моменти, јер они пружају сигурност и обезбеђују нормалан ток правног промета и промета добара и одговарају захтевима правичности.

Међутим, када је реч о гаранцији произвођача треба на првом месту водити рачуна да се питање обавезе гаранције поставља за лица, физичка или правна, која имају својство стручњака, што представља једно објективно својство које даје печат целокупном овом односу (1). Наиме, произвођач је тај који организује, па према томе и познаје цео процес производње ствари коју износи на тржиште, што му је и објективно и по позитивним прописима омогућено првенствено зато што има својство стручњака за одређену грану делатности. Затим, производња се врши по његовој концепцији, његовим плановима и пројектима, тако да конструкционе способности и особине произведене ствари представљају за њега, још пре настајања финалног производа који је предмет гаранције, потпуно познате елементе. Најзад, техничке могућности које данас постоје у погледу контроле сировина, производног процеса и финалних производа пружају произвођачу могућности да скоро у потпуности утврди квалитет својих производа и евентуално постојање недостатака. Према њему стоји купац производа који по природи саме ствари, по стручности којом располаже и по могућностима које му стоје на расположењу не може познавати ни квалитет ствари ни њене недостатке у оној мери у којој је то произвођачу могуће.

У таквој ситуацији се поставља питање да ли је на страни произвођача који има обавезу гаранције за ствар коју је произвео — да би се та гаранција активирала и дала купцу овлашћење да захтева и примену санкције накнаде штете, поред могућности да захтева отклањање недостатака, замену ствари, снижење цене и раскид уговора — нужно и постојање субјективног, психичког односа у погледу квалитета и недостатака, као што се то тражи на страни обичног продавца или купца, иако ови други немају оне могућности за утврђивање квалитета и недостатака које има произвођач. Другим речима, да ли треба дозволити да се произвођач, и поред свог својства стручњака, позива на то да за недостатке није знао, да је био савестан. Или, може ли произвођач — стручњак, који дела у данашњим техничким условима, произвести робу са

(1) Др Љубомир Бајаловић: Испорука инвестиционе опреме из иностранства и продавачева гаранција, Финансије, 1952 бр. 11—12, стр. 361. Др Александар Кнежевић: О одговорности продаваца-стручњака за мане на испорученој инвестиционој опреми. Реферат за Саветовање о проблемима неизвршења уговора и уговорних обавеза, одржано у Славонском Броду, Београд, Институт за упоредно право, 1962.

недостацима, а ипак бити савестан у односу на купца производа, па до-следно томе и бити ослобођен обавезе гаранције?

Мислимо да ово питање захтева категоричан негативан одговор.

Такав однос између произвођача и купца његових производа поре-метно би однос равноправности који, као што смо видели, и лежи у осно-ви законског регулписања одговорности за недостатке ствари и који има за циљ да обезбеди нормалан промет добара. Странке не само што би биле неравноправне, у погледу познавања квалитета ствари која је пред-мет гаранције, него не би, објективно узето, уопште имале једнаке мо-гућности за упознавање са квалитетима, својствима и недостацима ства-ри. Произвођач би, с обзиром на познавање целокупног технолошког про-цеса, скоро у потпуности знао за све те особине ствари и могао да утиче на њихов квалитет и његово побољшање, односно уклањање недостатака, а купац би у том погледу имао врло ограничене могућности. Очигледно је да би у таквој ситуацији произвођач био доведен у повлашћен по-ложај, чиме би се фаворизовао стручњак на рачун нестручњака, што сва-како, исто тако, не би имало свога оправдања.

Право је на овакав развој односа морало да реагује. У том погледу довољно је навести, примера ради, како су се и правна наука и судска пракса у Француској прилагођавали новонасталим односима. Наиме, као што је већ поменуто, ни у француском Грађанском законнику не постоје прописи који би на посебан начин регулисали одговорност произвођача. Међутим, пракса француских судова створила је извесна правила која је примењивала у случајевима у којима се постављало питање произво-ђачеве гаранције. При томе је она користила одредбе чл. 1645. и 1646. Грађанског законика и разликовање које се у њима чини између савес-ног и несавесног продавца. Наиме, редактори француског Грађанског законика су фаворизовали продавца ако је био савестан и ако није знао за мане ствари, тако да је био обавезан само на повраћај цене и пла-ћање трошкова. Међутим, судови су доста брзо увидели да је овакав став прогиван правичности у случајевима у којима је продавац истовре-мено и произвођач ствари (2). А и правна наука је на то, исто тако, указивала. Потје (3) и Дома (4) су сматрали да фабрикант гарантује за квалитет свог рада према правилу *Spondet peritiam artis*. Анри и Леон Мазо (5) сматрали су да продавац, нарочито ако је ствар и произвео, мора знати шта продаје, тако да увек треба сматрати да познаје мане ствари, па следствено томе и да одговара по чл. 1645. а не 1646. француског Грађанског законика. А Планиол и Рипер (6) су писали да претпоставка несавесности погађа продавца ако је продају извршио фабрикант. То је, према њима, примена правила *Unusquisque peritus esse debet artis suae*, а претпоставка несавесности продавца увек је необорива када се односи на фабриканта. Ове идеје француске правне науке прихватала је и суд-

(2) Henri Mazeaud: La responsabilité civile du vendeur-fabricant, Revue trimestrielle de droit civil, 1955, No. 4, p. 614.

(3) Pothier: Vente, No. 213.

(4) Domat: Lois civiles, Liv. I, tit. II sect. XI. VII.

(5) H. et L. Mazeaud: Traité théorique et pratique de la responsabilité civile délictuelle et contractuelle, Paris, 1960, Tome III, 2190, p. 308.

H. Mazeaud: op. cit., p. 615.

(6) Planiol-Ripert: Traité pratique de droit civil français, Paris, 1956, Tome X, No. 134, p. 153.

ска пракса, тако да су оне потврђене у читавом низу одлука највиших француских судова. Судови су дали такво тумачење чл. 1645. Грађанског законика да се он примењује и на оне продавце који су знали за недостатке ствари и на оне који су произвели ствар са недостацима, без обзира на то да ли су за њих знали или не. Овакве одлуке су образлагане тиме да произвођач који учини грешку у производњи, знајући да та грешка може да изазове ману ствари, треба да буде третиран као несавестан продавац у смислу чл. 1645, тј. као продавац који зна за недостатке ствари (7), тако да дугује и накнаду штете поред осталих санкција.

Као што се из овога види, француска пракса се користила ширим тумачењем одредаба Грађанског законика о одговорности, иако се оне нису директно односиле на произвођача, а исто тако је користила и необориву претпоставку о његовој несавесности у оваквим случајевима. Ово показује да је питање гаранције произвођача нужно решавати на посебан начин и дати решења која ће одговорати стварним односима, а не до њих долазити заобилазним путем користећи и прилагођавајући прописе донете за квалитативно сасвим другачије случајеве.

Из тих разлога гаранцију произвођача не би требало заснивати на субјективним својствима произвођача, већ гаранцију произвођача треба засновати на објективном критеријуму. Тај критеријум треба да буде његова стручност, јер је баш она елемент који произвођачу даје то својство у процесу производње и промета добара, због чега он мора и да испуњава одређене услове да би му се својство произвођача и признало. Исто тако, то претпоставља да она лица која поводом његових производа ступају у односе са њим морају имати у њега као стручњака одређену дозу поверења (8).

Давање таквог значаја стручности имало је своје место и у старим грађанским законцима, као што га има и данас. Тако је, на пример, у § 802. српског Грађанског законика била садржана одредаба: „Који је јавно као мајстор какав или вештак познат, или се за таквог издаје, како се посла прими, мора за сваку причинјену штету добар стајати.“ Данас је код нас у важности узанса бр. 234 која каже: „При оцени одговорности за накнаду штете узима се у обзир и посебна пажња коју странци одговорној за штету налажу правила струке.“ Ово је случај тзв. професионалне одговорности и његово уношење у Опште узансе показује да је одговорност стручњака поштрена јер је критеријум за оцењивање степена пажње строжи.

Полазећи од свега изложеног, а узимајући за основу садржину и суштину односа који настају између произвођача и купца његових производа, сматрамо да гаранција произвођача за ствари које је произвео

(7) H. Mazeaud: *op. cit.*, p. 615

(8) René Demogue: De l'obligation du vendeur à raison des inconvenients de la chose et de la responsabilité délictuelle entre contractants, *Revue trimestrielle de droit civil*, 1923. René Demogue: *Traité des obligations en général*, T—V, No. 1211, Bernard Gross: La notion d'obligation de garantie dans le droit des contrats, Paris, 1964 p. 149, 154. Др. Љубомир Бајаловић: *op. cit.*, стр. 564. Др. Здравко Здравковић: Став Југословенског права по питању уговорног искључења и ограничења одговорности у међународним купопродајним уговорима, реферат на саветовању одржаном у Загребу 18. и 19. септембра 1964. стр. 22. Др. Александар Кнежевић: *op. cit.*, стр. 6—8.

треба да буде интегрална, тј. да произвођач мора гарантовати у потпуности купцу за ствар коју је произвео ⁽⁹⁾.

У вези са тим поставља се питање шта произвођач гарантује купцу својих производа, односно у чему је садржина гаранције произвођача, што је посебно интересантно због становишта да његова гаранција има извесних специфичности које је разликују од гаранције продавца.

Под гаранцијом се на првом месту подразумева одговорност за недостатке ствари, при чему се прави разликовање на видљиве и невидљиве мане. Скоро сва законодавства садрже прописе по којима продавац, што се у потпуности може применити и на произвођаче, не одговара за видљиве мане, јер је купац пристао да купи ствар такву каква је, тј. са недостацима, чиме је изразио своју сагласност да је прибави у стању у коме се налази ⁽¹⁰⁾. У погледу гаранција за скривене мане, што је у случају који разматрамо знатно интересантније, може се, на основу већ изнетог, нарочито с обзиром на изложено разликовање између произвођача и обичног продавца, заузети становиште да произвођач за њих у сваком случају одговара, јер се, полазећи од његовог својства произвођача, основано може сматрати да су му ти недостаци познати односно, што је овде још важније, да је он одговоран за постојање мана на ствари коју је произвео.

Међутим, поставља се питање да ли се у гаранцији произвођача за скривене мане у потпуности исцрпљује обавеза гаранције произвођача, тј. да ли је одговорност произвођача за скривене мане једини облик његове гаранције.

Приликом давања одговора на ово питање треба поћи од две чињенице: прво, од тога да се свака ствар, по правилу, прибавља ради тога да би се њоме задовољила одређена потреба или постигла одређена економска корист, због чега ствар мора бити подобна да служи одређеној намени и, друго, да се ствари, опет по правилу, прибављају третирним путем, тако да лице које их прибавља даје за то одређену накнаду.

Чињеница да се ствар прибавља ради тога да би се њоме задовољила одређена потреба или постигла одређена економска корист ⁽¹¹⁾ указује на то да ће се тај резултат постићи само ако ствар која је предмет уговора има одређена својства ⁽¹²⁾, тако да може да послужи за предвиђену намену или ако добро служи и функционише на одређени начин, уколико је реч о ствари такве врсте ⁽¹³⁾. Према томе, за прибавиоца није довољно само да ствар нема скривених мана, већ је потребно да она има и одређена својства. Од обичног продавца је теже захтевати да гарантује и за својства и функционирање ствари, с обзиром на то да он продаје ствар онакву какву је прибавио, да он није могао да утиче на њен квалитет, као и да не мора да је детаљно познаје. Због

⁽⁹⁾ Др Љубомир Бајаловић: *op. cit.*, стр. 563. Др Александар Кнежевић: *op. cit.* стр. 7—8.

⁽¹⁰⁾ Француски Грађански законик, чл. 1642. Италијански Грађански законик, чл. 1491. Грађански законик Народне Републике Пољске, чл. 557.

⁽¹¹⁾ Др. Александар Кнежевић: *op. cit.*, стр. 2.

⁽¹²⁾ Облигационо право (према белешкама са предавања проф. Др М. Константиновића, средно др Капор), Београд, 1957, стр. 7. Др Стеван Јакшић: Облигационо право, општи део, Сарајево, 1957, стр. 178. Др Борислав Благојевић: Грађанско-правни облигациони уговори, Београд, 1947, стр. 57.

⁽¹³⁾ Bernard Gross: *op. cit.*, p. 148. ff.

тога на његовој страни нагласак не можемо стављати на својства ствари, већ на гарантiju да ствар нема скривених мана. Са произвођачем ствар стоји знатно друкчије. Ствар је он произвео по својим нацртима и плановима, у процесу производње који је он организовао и спровео под својом контролом. Он мора, по редовном току ствари не само знати за недостатке ствари, већ мора и у потпуности познавати сва њена својства. Због тога произвођач треба купцу да гарантује не само да ствар нема скривених недостатака, већ и да ствар има одређена својства, која он као произвођач декларише, односно да ствар функционише на одређен начин, што све омогућава купцу да помоћу ствари задовољи одређену потребу или постигне одређену економску корист. Према томе, гаранција произвођача у погледу ствари коју је произвео треба да је ширира од гаранције обичног продавца.

Чињеница да се ствар, по правилу, прибавља теретним путем указује на то да у овом односу треба да буде у потпуности заступљен принцип еквиваленције ⁽¹⁴⁾. А то ће бити само ако ствар има одређена својства односно ако функционише на одређен начин, јер ће само у томе случају за купца имати одређену вредност која одговара ономе што је он за ствар дао, и само у томе случају он ће од ствари имати оне користи које од ње очекује. Чим ствар нема та својства, односно чим не функционише на такав начин, он не добија еквивалент за оно што је за ствар дао. Као последица тога јавља се и чињеница да купац коришћењем ствари не добија оне економске користи које би нормално требало да има од ње. А све то представља поремећај принципа еквиваленције, који захтева да се поремећена равнотежа исправи.

На основу изложеног може се закључити да произвођач треба да гарантује не само за то да ствар нема скривених мана, већ и за то да ствар има одређена својства и да добро служи и правилно функционише. Овако постављена одговорност произвођача, са оваким обимом и садржином, превазилази одговорност продавца за скривене мане и боље одговара друштву у коме је развој техничке цивилизације на знатно вишем ступњу од онога на коме је оно било у време доношења класичних прописа о одговорности продавца за недостатке. А овако постављена гаранција произвођача намеће и питање да ли приликом утврђивања одговорности произвођача треба уопште употребљавати појам скривених недостатака. Наиме, несумњиво је да је појмом својства ствари и њеног доброг функционисања, као ширим појмом, обухваћен и појам скривених недостатака. Према томе, када се говори о гаранцији произвођача, самим се може занемарити питање скривених недостатака ствари и одговорност произвођача засновати на томе да он гарантује да ствар има одређена својства и да ће добро функционисати у року у коме његова обавеза гаранције има дејства. Оваквим решењем, поред поштравања одговорности произвођача у односу на одговорност обичног продавца, што има свој основ у његовој стручности, постиже се и знатно олакшање положаја купца у случају потребе да се реализује гаранција. Наиме, ако се овако поставе садржина и обим гаранције произвођача онда се

⁽¹⁴⁾ Др Љубомир Бајаловић: *op. cit.*, стр. 558. Др Здравко Здравковић: *op. cit.*, стр. 19.

у знатној мери олакшава доказивање неиспуњења обавезе. Купац би морао само да докаже да у садашњем тренутку, који, разуме се, мора падати у оквир гарантног рока, ствар нема одговарајућа својства односно да добро не функционише, што је у случају потребе прилично лако утврдити уз помоћ стручњака-вештака. Купац не би морао да доказује, као што је то нужно ако се позива на скривене мане, да је недостатак постојао у једном ранијем тренутку, у време закључења уговора, нити да је, ако је постојао, био скривен. Даље, то даје могућност да гаранција произвођача ступи у дејство у случајевима када је ствар потпуно исправна у тренутку предаје купцу, а касније изгуби одређена својства која би морала да има, или ако престане да нормално функционише у гарантном року, под условом да до тога није дошло кривицом купца, тј. његовим неисправним руковањем. Тада долазимо до праве суштине и смисла гаранције произвођача, јер обезбеђујемо купцу да му произвођач као најкомпетентнији и најсигурнији гарантује да ће ствар служити одређеној намени односно да ће пружити одређене економске користи у одређеном периоду времена. Овакво решење несумњиво представља даљи корак у обезбеђењу потрошача, а произвођачима намеће неопходност да усавршавају производњу и квалитет производа подижу на виши ниво⁽¹⁵⁾.

Гарантија произвођача која се не везује за недостатке произведене ствари није нова појава у одговорности произвођача. Наиме, већ постоје случајеви у којима не само да се гаранција не везује за недостатке, већ се чак не везује ни за својства и функционисање ствари, што несумњиво још даље проширује обавезу гаранције произвођача. Реч је о недостатку упутства за употребу ствари, ако је у питању ствар за чију је правилну употребу и добро функционисање потребно посебно руковање. У овом случају произвођач ће, иако је пустио у промет ствар која је без недостатака, која има одређена својства и која нормално функционише, ипак бити одговоран ако купац претрпи какву штету, јер су и судска пракса и теорија стали на становиште да је произвођач дужан да упозна купце својих производа са начином руковања. Ово питање се најчешће поставља у случају употребе ствари које су по свом саставу компликоване (апарати, машине и сл.), за ствари које се на тржишту појављују као нови производи, тако да још увек шири круг лица, нарочито нестручњака, није упознат са начином руковања том ствари или са њеним посебним својствима, или за ствари које могу представљати извесну опасност за онога ко их употребљава или за околину у случају да оне захтевају неки посебан поступак. У свим овим случајевима ствари су квалитативно перфектне, тако да се евентуални захтев за накнаду

(15) Треба напоменути да нека новија законодавства и гаранцију продавца постављају на сличан начин. Тако, на пример, Грађански законик Народне Републике Польске од 1964. године садржи одредбу: Чл. 577. § 1: У случају када је продавац дао купцу писмену гаранцију о квалитету продате ствари, у сумњи се сматра да је продавац дужан да отклони физичке недостатке ствари или, ако се недостаци открију у року одређеном у гаранцији, да испоручи ствар без недостатака. А у Законнику међународне трговине Чехословачке Социјалистичке Републике стоји: § 314: „Јамством за каквоју робе продавац преузима на себе обавезу да ће испоручити робу која ће бити у току одређеног времена годобна за употребу за уговорену, а иначе за уобичајену сврху, или која ће током одређеног времена сачувати уговорене, а иначе уобичајене особине“. § 315: „Одговорност за јамство не настаје, ако је недостатак подобности робе или очувања њених особина, на које се јамство односи, наступио због тога што се робом после испоруке нестручно поступао.“ (Текстови наведени према преводима објављеним у публикацијама Института за уредно право.)

штете која настане због употребе таквих ствари уопште не може засновати на гарантини због недостатка ствари. Међутим, француска судска пракса је ипак усвајала овакве тужбене захтеве, иако у Грађанском законнику нема одговарајућих текстова, стојећи на становишту да гаранција произвођача обухвата и недостатак упутства, јер се сматра да у томе случају произвођач није одговорио својој посебној обавези „обезбеђења купца“ (16). Оваква обавеза предвиђена је и у Општим условима за испоруку робе између спољнотрговинских организација чланица Савета за узајамну економску помоћ (17), где се у § 18. каже да се уз испоручену робу мора предати и техничка документација, која „треба да је израђена тако да обезбеди могућност нормалног коришћења машина и опреме у производњи, њиховог стављања у погон, експлоатације и преношења у процесу производње, као и текућег ремонта“. А у чл. 60. Општих услова предвиђено је да је произвођач дужан да плати купцу одређени новчани износ у случају задошћења техничке документације, ако је то омело пуштање машине у погон, чиме је проузрокована штета. И по југословенском праву (18) наложена је директно произвођачу обавеза да купца, без обзира да ли производе продаје непосредно или преко трговачке мреже, снабде техничким упутством које мора садржати податке о својствима, начину употребе и одржавању производа.

Као што се из овога види, одговорност произвођача за недостатак упутства доста далеко је превазишла гаранцију за скривене недостатке ствари и она је, заједно са гаранцијом за одређена својства и добро функционисање, пренела одговорност произвођача као стручњака из домена недостатка у један виши домен, у коме је побољшан положај и друге уговорне стране у правцу бољег поштовања принципа еквиваленције, и у коме се и овим путем утиче на подизање производње уопште на виши ниво.

Овакав став у погледу садржине и обима гаранције произвођача могао би у извесним, основним случајевима да има и изузетке. Један такав случај би био нпр. приликом испоруке инвестиционе опреме, и то само у оним случајевима у којима су дата нова техничка решења, још недовољно испитана, а нарочито ако су рађена по нацртима и специјалним захтевима наручиоца (19). У оваквим случајевима морале би се узети у обзир све околности, тако да би се у неким ситуацијама гаранција произвођача могла уговором и искључити, што иначе по правилу не би било дозвољено. Јер, као што је то већ наглашено, произвођач је као стручњак најбоље упознат и са својствима материјала који употребљава и са технолошким процесима у току производње. Зато основано треба сматрати да је он у сваком тренутку у стању да буде упознат са квалитетом ствари, па је сходно томе дужан да купцу у погледу ње увек пружи најјаче гаранције.

Др Светислав Т. Аранђеловић

(16) H. Mazeaud: *op. cit.*, п. 618. Bernard Gross: *op. cit.*, п. 207—209.

(17) Др Александар Голдштајн: *Право међународне купопродаје*, Загреб, 1963, стр. 119.

(18) Наредба о одређивању посебних услова под којима се могу стављати у промет поједини индустријски производи, „Службени лист ФНРЈ“, бр. 17/1962.

(19) Реч др Славка Стојковића у дискусији на саветовању о проблемима неизвршења уговора, одржаном у Славонском Броду, Београд, Институт за упоредно право; 1962. стр. 25. Др Здравко Здравковић: *op. cit.*, стр. 16—18.